

Sosyal Devlet Tanımları Ve Uygulamalar

– ziya-bekar · 15 Ocak 2010

Cumhurbaşkanı dâhil, herkesin ağzında "sosyal devlet" "sosyal devlet"

Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf, "Hükümet olarak sosyal devlet olmak için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Çünkü bizim insanımız her şeyin en iyisini hak ediyor" dedi.

Gerçekler apaçık ortada. İyi güzelde sosyal devlet denilen şey nedir yenilir mi, içilir mi?

Gelin hep beraber bir inceleyelim gerçekten bizim ülke bir sosyal devlet midir?...

Türkiye de sosyal devlet anlayışı, ülkemizde 1961 anayasasıyla gündeme gelmiş ise de Cumhuriyet öncesine dayanmaktadır.

Birinci Meşrutiyet döneminden önce bazı guruplara bir takım haklar verilmesine rağmen, bu haklar kanun koruyuculuğu altında değildi. I. meşrutiyetle beraber sınırlı da olsa dolaylı olarak bazı yasallaştırmalar yapılmıştır. II. Meşrutiyetin ilanı ile da nispi özgürlük havası içinde, siyasi grupların etkinliği artmış, işçi faaliyetleri hızlı bir artış göstererek, ilk defa dernek kurma grev hakkı ve sendika kurma hakkı gibi haklar elde edilmiştir...

Cumhuriyet döneminde ise 1924 anayasasında da yer almış olmasına rağmen, sosyal devlet ve sosyal haklarla ilgili kısıtlı bir anayasadır. Günün şartlarına göre 1936 ve 1947 yılında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Ülkemizde ilk defa geniş kapsamlı olarak sosyal devlet anlayışı 1961 anayasası ile hayata geçirilmiştir. 1961 anayasasının Genel Esaslar kısmının 2. maddesi Cumhuriyetin Nitelikleri başlığı altında "Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına ve başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir." Der. İşte bu maddeyle Türkiye ilk defa "sosyal devlet" yönetimini kurmuştur diyebiliyoruz... Yine 1961 Anayasasının 41 maddesi "İktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla düzenlenir.

İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek, bu maksatla, milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yöneltmek ve kalkınma planlarını yapmak devletin ödevidir." der.

1982 Anayasasının 2'nci maddesine göre; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." şeklinde düzenlenmiştir...

Anayasasının, devletin temel amaç ve görevleri kısmında Madde 5 de ise, "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır. Der.

Anayasasının belirlediği çerçeve içerisinde sosyal devlet anlayışı bu iken birde Anayasa mahkemesinin verdiği kararlarla sosyal devlet tanımı vardır. Örneğin, 16-27 Eylül 1967 tarih ve K.1967/29 sayılı

Kararında sosyal devleti Őu Őekilde tanımlamıŐtır:

"(Sosyal devlet) ferdin huzur ve refahını gerĕekleŐtiren ve teminat altına alan, kiŐi ve toplum arasında denge kuran, emek ve sermaye iliŐkilerini dengeli olarak dŐzenleyen, 2zel teŐebbŐsŐn gŐvenlik ve kararlılık iĕinde ĕalıŐmasını sağlayan, ĕalıŐanların insanca yaŐaması ve ĕalıŐma hayatının kararlılık iĕinde gelişmesi iĕin sosyal, iktisadı ve malı tedbirler olarak ĕalıŐanları koruyan, iŐsizliđi 2nleyici ve millı gelirin adalete uygun biĕimde dağılmasını sağlayıcı tedbirler alan adaletli bir hukuk dŐzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yŐkŐmlŐ sayan, hukuka bağlı kararlılık iĕinde ve gerĕekĕi bir 2zgŐrlŐk rejimini uygulayan devlet demektir".

Anayasa Mahkemesi 26 Ekim 1988 tarih ve K.1988/33 sayılı Kararında da sosyal devleti Ő2yle tanımlamıŐtır:

"Sosyal hukuk devleti, gŐcsŐzleri gŐcŐlŐler karŐısında koruyarak gerĕek eŐitliđi yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yŐkŐmlŐ devlet demektir. ĕađdaŐ devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin, tŐm kurumlarıyla Anayasa'nın s2zŐne ve ruhuna uygun biĕimde kurulmasını gerekli kılar. Hukuk devletinin amaĕ edindiği kişinin korunması, toplumda sosyal gŐvenliđin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerĕekleŐtirilebilir... Anayasa'nın Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer verdiği sosyal hukuk devletinin dayanaklarından birini oluŐturan sosyal gŐvenlik kavramının iĕerdiđi temel esas ve ilkeler uyarınca toplumda yoksul ve muhtaĕ insanlara Devletĕe yardım edilerek onlara insan onuruna yaraşır asgarı yaŐam dŐzeyi sağlanması, b2ylece, sosyal adaletin ve sosyal devlet ilkelerinin gerĕekleŐmesine elveriŐli ortamın yaratılması gerekir." deniyor.

Evet Őimdi soruyorum, sosyal devletiz diyoruz bu anlayıŐa g2re 2lkede iŐsiz sayısı 4 milyona dayanmıŐ ne yapıyoruz, ne yaptık?

Ana baba olarak evlatlarımızı, sosyal devletiz diyen idarecilerin aĕtıkları (iŐsizlik sayısını dŐŐtirmek iĕin) 2niversitelerde okuttuk boŐta geziyorlar iŐ imkanı sađlanmıŐyor. Bu ĕocuklara sosyal devletim diyen y2neticilerin iŐ imkanı sağlaması gerekmiyor mu?

Sokakta yatan kimsesizleri koruma altına alıp onların her tŐrlŐ ihtiyaĕlarıyla ilgilenilmesi gerekmiyor mu? 31 gŐndŐr devam eden tekel iŐĕilerinin haklarının korunarak, sokaklarda yatıp kalkan bu insanların dertlerine deva olmak, isteklerine cevap vermek sosyal devletin g2revleri değil mi?

İstanbul da 2zelleŐtirmeden dolayı itfaiyecilerin g2revlerine son veriliyor, iŐine son verilenlere iŐ imkanı sağlamak sosyal devletin g2revleri değil mi?

Ve buna benzer bir ĕok dalda ĕalıŐan insanlar, doktorlar, hemŐireler ve ezacılar vb gibi...

Elini omzuna koyduğunuz her vatandaŐ dertli ve endiŐeli gidiŐ iyi değil. Bu gidiŐ hiĕ iyi bir gidiŐ değil deniyor...

Karar sizin işte anayasa ile belirlenmiŐ sosyal devlet ve işte yaŐananlar, gerĕekler g2z 2nŐnde değil mi?

Bir sonraki yazım Ezacılar birliğinin yayınlamıŐ olduğu farkında mısınız bildirisi...